

УДК 78.421; 78.21

DOI 10.32782/2224-0926-2023-3-4-46-47-9

Фу Ксі

аспірантка кафедри теорії музики,
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
<https://orcid.org/0000-0002-9468-9827>

МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ КИТАЙСЬКОГО ПЕДАГОГА ДАНЬ ЧЖАОІ НА ШЛЯХУ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПІАНІСТІВ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «НОВІ ШЛЯХИ. БАЗОВИЙ ПІДРУЧНИК ДЛЯ ФОРТЕПІАНО»)

Стаття присвячена розгляду методичних принципів навчання гри на фортепіано китайсько-го піаніста Дань Чжаої як одного з найуспішніших педагогів другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Здійснено детальний аналіз чотирьох томів навчального курсу «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано», простежено шляхи поступового формування, засвоєння та практичного опрацювання прийомів та технік фортепіанної гри. Метою статті є виявлення педагогічно-методологічних засад курсу «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» Дань Чжаої, специфіки його авторського підходу до викладання фортепіано та особливостей формування виконавських вмінь та навиків майбутнього піаніста-виконавця. Навчальний курс «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» базується на багаторічному практичному досвіді головного редактора Дань Чжаої. Цінність підручника полягає у детальному опрацюванні кожного етапу навчання, науковому підході до відбору музичного матеріалу, комплексному підході до виховання особистості учня-піаніста. Пропоновані навчальні матеріали у курсі допомагають розвивати індивідуальні можливості учнів, їх таланти та вміння, дають можливість оволодівати професійними виконавськими навиками, технікою гри на фортепіано, знайомлять із основними засобами музичної виразності та структурою музичного твору. Педагогічні «успіхи» навчального курсу «Нові шляхи» ґрунтуються на методичному виборі кожного кроку навчання, на створенні індивідуального плану навчання для учнів відповідно до їх здібностей. Методика розвитку навичок гри на фортепіано, запропонована Дань Чжаої в цьому виданні, спрямована на правильне формування виконавських вмінь учнів, поступове вивчення навчального матеріалу, практичне опанування технікою гри на фортепіано. Особлива увага в навчальному курсі зосереджена на використанні творів китайської національної музичної традиції, які допомагають учням-піаністам легко засвоювати теоретичний матеріал.

Ключові слова: фортепіанна педагогіка, Дань Чжаої, фортепіанна техніка, виконавство, фортепіанна гра, китайські піаністи, фортепіанна освіта, навчальний курс, музична форма, жанр, виразальні засоби.

Fu Xi. Methodological principles of the Chinese teacher Dan Zhaoyi on the way of forming the performance skills of pianists (on the example of the training course “New paths. Basic piano tutorial”)
The article is devoted to the consideration of methodical principles of piano learning in the class of the Chinese pianist Dan Zhaoyi as one of the most successful teachers of the second half of the 20th – beginning of the 21st century. A detailed analysis of four volumes of the training course ‘New Paths. Basic piano tutorial’ traces the ways of gradual formation, assimilation, and practical development of techniques of playing the piano. The purpose of the article is to identify the pedagogical and methodological principles of the training course ‘New Paths. Basic piano tutorial’ by Dan Zhaoyi, the specifics of his author’s approach to teaching the piano and the specifics of forming the performance skills and abilities of a future pianist-performer. This education course is based on many years of practical experience of the main editor of the course, Dan Zhaoyi.

Training course 'New Paths. Basic piano tutorial' is based on many years of practical experience of editor-in-chief Dan Zhaoyi. The value of the textbook lies in the detailed treatment of each stage of learning, a scientific approach to the selection of musical material, and a comprehensive approach to the education of the student-pianist's personality. The offered educational materials in the course help to develop the individual capabilities of students, their talents and skills, provide an opportunity to master professional skills, the technique of playing the piano, introduce the basic means of musical expression and the structure of a musical piece. Pedagogical 'successes' of the training course 'New Paths' are based on the methodical selection of each step of the study, on the creation of an individual study plan for students according to their abilities. The method of developing piano playing skills, proposed by Dan Zhaoyi in this edition, is aimed at the correct formation of students' performance skills, gradual assimilation of educational material, and practical mastery of piano playing techniques. Special attention in the training course is focused on the use of works of the Chinese national musical tradition, which help piano students to easily learn the theoretical material.

Key words: piano pedagogy, Dan Zhaoyi, piano technique, performance, piano playing, Chinese pianists, piano education, educational course, musical form, genre, means of expression.

Вступ. Творцями засад фортепіанної педагогіки та методики навчання гри на фортепіано в Китаї стали вчителі фортепіано, піаністи-виконавці, які навчали дітей у професійних музичних закладах: музичних школах, на музичних факультетах при інститутах чи університетах. Формуванню китайської національної фортепіанної школи сприяла поява величезної кількості учнів-піаністів та їх подальші успіхи як професійних виконавців на міжнародній арені. Методичні принципи китайського піанізму сформувалися на основі появи нових навчальних технологій, осмислення шляхів інтерпретації творів західно-європейських композиторів, вивчення діяльності видатних європейських виконавців, а також створення власного національного фортепіанного репертуару та виконавських концепцій, укладання міцного фундаменту національних традицій фортепіанного мистецтва, передачі досвіду, спадкоємності виконавського мистецтва.

У цьому тривалому процесі важливу роль відіграють китайські педагоги-піаністи, які постійно перебувають у процесі удосконалення своїх педагогічних принципів та методики викладання інструменту. Їх діяльність спрямована на створення власної навчальної методики та методології, що зосереджена на покращенні результатів навчання учнів-піаністів.

Педагогічна діяльність китайського піаніста Дань Чжаої займає провідне місце у розвитку китайського виконавського мистецтва. Його музично-педагогічні принципи та методологія викладання складають основу у формуванні професійних якостей виконавця-піаніста. Дань Чжаої писав: «У ХХІ столітті для музичних працівників нашої країни (включаючи вчителів фортепіано) є обов'язок, даний історією, створити базові навчальні матеріали для фортепіано з єдиними характеристиками. Щоб виконати таку історичну місію, ми повинні серйозно вивчати та досліджувати нову мистецьку освіту, концепції, репозиціонування цілей і завдань базової фортепіанної освіти»¹. Результатом його багаторічної діяльності як педагога стала поява навчального курсу для учнів-піаністів «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» («New Paths. Basic Piano Tutorial»).

Метою статті є виявлення педагогічно-методологічних засад курсу «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» Дань Чжаої, специфіки його авторського підходу до викладання фортепіано та особливостей формування вмінь та навиків майбутнього піаніста-виконавця.

¹ New Paths. Basic Piano Tutorial 2. Enlightenment and entry. The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition) Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. P. 3.

Матеріали та методи. Проблемі формування китайського фортепіанного виконавства присвячено чимало наукових праць дослідників, які розкривають специфіку розвитку фортепіанної педагогіки в Китаї, її напрями та методологію. Серед них, праці, що окреслюють провідні педагогічні напрямки китайської музичної освіти: Лян Сяомей, Ню Яцян, Се Хен, Сюй Бо, Сунь Мінчжу, Чжоу Гуанжень та багатьох інших; праці, що розкривають особливості навчання гри на фортепіано Хоу Юе, Ін Шічжень, Дань Чжаої, Лі Фейлан та ін.

У центрі нашої уваги є постать піаніста-педагога Дань Чжаої, автора ряду теоретичних праць, що розкривають проблему фортепіанної освіти в Китаї. Його практична діяльність та наукові дослідження складають основу китайської фортепіанної педагогіки. Однак у більшості досліджень китайських музикознавців ім'я Дань Чжаої згадується досить побіжно, переважно, у статтях присвячених успіхам його учнів. Його життєтворчість залишається практично невідомою в англомовних джерелах, адже власні наукові праці професора і статті про його діяльність як педагога опубліковані у Китаї, і доступні лише на китайській мові. Тому, зважаючи на його роль у розвитку китайської фортепіанної освіти, вважаємо за необхідне звернутися до дослідження діяльності відомого педагога-піаніста Дань Чжаої та ввести його ім'я в коло наукових досліджень українського музикознавства.

Результати. Стрімкий розвиток фортепіанного виконавського мистецтва у Китаї поставив перед викладачами та музичними діячами необхідність створення власних базових навчальних матеріалів гри на фортепіано з відповідними національними особливостями. Ці матеріали повинні відповідати тим методичним інструментам навчання, які традиційно поширені у китайській музичній освіті. Видатний китайський педагог-піаніст Дань Чжаої зазначив: «Щоб виконати таку історичну місію, ми повинні серйозно вивчати та досліджувати нові концепції мистецької освіти. Визначити цілі та завдання базової фортепіанної освіти. Незалежно від того, чи ми виховуємо любителя музики чи піаніста, ми повинні поставити музичну та художню освіту на перше місце у навчанні фортепіано. За допомогою фортепіано ви можете вивчати музику, розуміти музику та виражати музику – покращувати свою грамотність. Для досягнення цієї мети весь зміст технічної підготовки та елементи художнього виконання, які охоплює мистецтво гри на фортепіано, повинні бути інтегровані в базову освіту»².

Професор Дань Чжаої є відомим китайським викладачем по класу фортепіано, освітня діяльність якого стала фундаментальною для розвитку фортепіанної педагогіки в Китаї. Його називають хрещеним батьком («Godfather») фортепіанної освіти не лише в Шеньчжені, а й у всій країні.

Дань Чжаої народився 5 листопада 1940 року в Чунціні у сім'ї хірурга. Його батько захоплювався музикою, тому з дитинства заохочував своїх дітей до музичних занять, сподіваючись на те, що один з них вибере музичну кар'єру.

У віці чотирнадцяти років Чжаої був прийнятий до середньої школи Сичуанської музичної консерваторії, де вивчав фортепіано під керівництвом Хе Хусян та професора Лін Руйчжі. Після успішного завершення фортепіанного факультету у липні 1964 року, він почав працювати на посаді викладача цієї консерваторії. У 1960-х роках Дань Чжаої також навчався в Пекіні у відомої піаністки та педагога, професора Чжоу Гуанжень,

² New Paths. Basic Piano Tutorial 4. Music and Technique (Part 2). The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition). Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. P. 2.

тим самим закладаючи міцний фундамент для своєї подальшої кар'єри як викладача фортепіано.

У 1995 році Дань Чжаої переїхав до Шеньчженя, де став професором по класу фортепіано в Художній школі міста. Окрім того, він обіймав посаду президента Асоціації піаністів Шеньчженя, був членом Асоціації китайських музикантів і віце-головою Асоціації музикантів Гуандуну. У 2006 році Дань Чжаої заснував «Shenzhen Danzhaoyi Piano Art Center» («Фортепіанний мистецький центр Дань Чжаої у Шеньчжені»). У 2012 році Дань Чжаої повернувся до Сичуаньської музичної консерваторії на посаду декана Сичуаньського науково-дослідного інституту фортепіанного мистецтва.

Найбільш відомими учнями Дань Чжаої є піаністи Лі Юнді, Чен Са та Чжан Хаочен, які по черзі здобували нагороди на Міжнародному конкурсі піаністів імені Фридерика Шопена в Польщі, Міжнародному конкурсі піаністів у Лідсі у Великій Британії та Міжнародному конкурсі піаністів імені Вана Кліберна в США. Його учні: Цзо Чжан, Сюе Тінчже, Пань Лінзі, Гу Цзіндань, Ду Тянькі, Лі Веньцзюань і Сю Ці також досягли вражаючих результатів на знаних міжнародних конкурсах. Їх здобутки мають велике історичне значення для розвитку китайського фортепіанного виконавського мистецтва та китайської фортепіанної освіти загалом.

Активна викладацька діяльність Дань Чжаої спонукала до теоретичного осмислення його практичного досвіду роботи зі своїми учнями. Він є автором ряду наукових праць, автором підручників для навчання фортепіано. Особливу увагу в останні роки професор Чжаої приділяє питанням розвитку фортепіанної освіти в Китаї та зосереджується на проблемі фахової підготовки вчителів фортепіано. Для того, Дань Чжаої проводить лекції, дає майстер-класи та створює навчальні курси по всій країні. Професор зазначив, що «Підручники – це основа освіти і це найголовніше!... Потрібно спочатку навчатися фортепіано з радістю... Музика йде від серця, музика (юе) (音乐) починається з щастя (ле) (乐)...»³.

Підсумком педагогічної діяльності Дань Чжаої стала поява серії дидактичних книг авторського навчального курсу «Нові шляхи: Базовий підручник для фортепіано. Базовий курс фортепіано для студентів-початківців» («New Paths. Basic Piano Tutorial. The Basic Piano Course for Beginning Students»), що базується на концепціях його попередніх праць, а саме курсу «Щасливе фортепіано» («Happy piano») та «Основи фортепіано» («The Basics Piano»). Це видання є першим комплексом навчальних матеріалів, які систематизовані відповідно до методики поступового розвитку вмінь та навиків учнів. Дань Чжаої писав: «Базові підручними для фортепіано повинні включати музичну освіту у формальний зміст навчання, щоб діти могли зрозуміти правила музики та оволодіти елементами та методами музичної виразності, щоб вони могли наблизитися до музики, полюбити музику та виражати музику, щоб навчання гри на фортепіано набуло справжнього значення»⁴.

Робота над укладанням цього курсу тривала протягом чотирьох років, а його поява завдячує спільній праці Дань Чжаої та команди викладачів: Тянь Мао, Сяо Мей, Дансу, Чжан Цзюнь, Чжен Хун, Сюй Шуан. Повне зібрання курсу, опубліковане Народним музичним видавництвом у 2016 році, включає у собі чотири навчальні посібники та шість додаткових видань фортепіанних творів.

³ Цит. за: Zhou Mingsun. Overview of NEW PATHS. *Piano Artistry*. Issue 6. 2018. P. 55.

⁴ New Paths. Basic Piano Tutorial 2. Enlightenment and entry. The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition) Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. P. 3.

Провідна ідея даного курсу полягає у систематизації начального матеріалу таким чином, що уможливило поступовий розвиток навиків гри на фортепіано. Курс побудований від простого до складного, від закріплення початкових вмій до отримання технічно складніших виконавських навиків, до досягнення засад фортепіанного музично-виконавського мистецтва. Навчальні матеріали, які містяться у курсі, ґрунтуються на специфіці китайських національних музично-освітніх традицій та відповідають технічним особливостям фортепіанної гри. Методологія викладення матеріалу спрямована на формування загально-музичних знань та на легке засвоєння матеріалу за рахунок використання музичних творів, ґрунтованих на національних особливостях китайської музичної культури. Такий підхід сприяє розвитку інтересу до навчання гри на фортепіано та спонукає до зростання художньої грамотності учнів.

Повний комплект навчально-методичних матеріалів «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» складається з навчальних книг (4 частини), в яких матеріал систематизований відповідно до розвитку виконавських вмій, та містить детальні пояснення щодо відповідності музичного матеріалу технічним навикам фортепіанної гри. Окрім того, даний курс містить збірники музичних творів (6 випусків), вивчення яких допомагає опанувати і закріпити різні техніки та прийоми гри на фортепіано.

Основний навчальний матеріал поділений на дві частини «Ознайомлення та вступ» (частина 1 і 2) та «Музика і техніка» (частини 3 і 4). У них теоретичний та музичний матеріал систематизований відповідно до поступового формування навиків гри на фортепіано. Перша частина присвячена основам гри на фортепіано, а саме постановці руки та вправам для пальців, вмінню «стояти» та «ходити» з опорою на пальці. У центрі другої – знайомство з основними прийомами гри на інструменті та відповідними елементами музичної виразності. Третя частина зосереджена на техніках гри на фортепіано, складних ритмічних малюнках та їх виконанні в музичному творі. У центрі четвертої – вдосконалення фортепіанної техніки та вивчення музичної структури великих музичних форм.

До цих навчальних підручників додається шеститомне нотне зібрання, яке включає етюди, поліфонії, масштабні твори, концертні етюди, різні твори китайських та зарубіжних композиторів. Дань Чжаої пропонує цей музичний матеріал як навчальний репертуар, додаючи багато більших та складніших творів. Такі твори дають можливість працювати значно продуктивніше, і є придатними для виконання на різноманітних курсах чи концертних виступах. Таким чином забезпечуючи більше можливостей для задоволення потреб учнів, розвитку їх здібностей та вдосконалення технічних навиків.

Навчання за курсом Дань Чжаої «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» розраховане на поступове зростання та розвиток виконавських вмій учнів. Для цього автор детально підбирає кожен музичний твір, розглядаючи його не лише зі сторони виконавської техніки, а зі сторони образного змісту. Пропоновані навчальні матеріали допомагають розвивати індивідуальні можливості учнів, їх таланти та вміння, дають можливість оволодівати професійними навиками, технікою гри на фортепіано, основними засобами музичної виразності та структури музичного твору. Учні можуть сприймати музику, розуміти та виражати образний зміст твору, що сприяє їх всебічному розвитку та вихованню особистості виконавця-піаніста.

Перша частина закладає основи гри на фортепіано, а саме присвячена правильній постановці руки та пальців з опорою. Ця частина навчального курсу «Підтримка пальців – опора» поділяється на чотири етапи. Початковий крок у навчанні фортепіано не

вимагає жодних знань, основна увага приділяється правильному положенню тіла біля інструменту та постановці руки, її форми. Тому, важливим на початковому етапі є виконання опорних вправ.

Наприклад, для гри «кластером» використовується кілька пальців (три, чотири чи п'ять), які збираються разом і натискають клавіші одночасно. За допомогою вправи «кластер» можна імітувати на фортепіано різні звуки, створювати різні образи, тим самим розвивати музичну уяву учнів та спонукати їх до виразу емоцій та почуттів. Гра «кластером» у різних регістрах викликає у дітей різноманітні музичні асоціації. Важливо, що завдяки грі «кластерами» діти опановують вміння ставити пальці та контролювати вагу. Чжоу Мінсан зазначає, що: «Це справді весело, динамічно та приємно. Стільки музичної уяви, враховуючи, що перші вправи такі нудні»... Ми повинні організувати швидкий процес навчання фортепіано. Веселий та цікавий початок повинен бути тим, що може природнім чином відкрити студентам двері до музики! Ця концепція справді дуже вдала!»⁵. Тренування гри «кластерами» (трьома, чотирма чи п'ятьма пальцями) сприяє початковому етапу засвоєння вміння використовувати опору на пальці та вагу руки.

Наступним кроком для початківців є координаційні опорні вправи для гри двома пальцями послідовно. Спочатку Дань Чжаої пропонує розвивати цей навик з використанням сильних пальців (другого та третього) та грою на сусідніх клавішах (інтервал секунди). Потім, варто поступово переходити до гри третім та четвертим пальцями, першим і другим, і на кінець, четвертим та п'ятим. Після опанування вміння грати секундами, потрібно розширювати відстань між пальцями. Для цього, такі інтервальні вправи варто виконувати на основі інших інтервалів: терцій, кварт, квінт і т.д.

Третім етапом навчання стають вправи, які готують до самостійної опори на пальці. Він містить комплекс вправ, що основані на музичних зразках у жвавому темпі, таких як «Вгору та вниз» та «Неквапливий відпочинок». Четвертий крок навчання гри на фортепіано – вивчення тривалостей: гра цілими, половинними та четвертними. До попередньо опанованого вміння чергувати пальці на відстані різних інтервалів додається відпрацювання стаккато.

Другий розділ першої книги «Гра пальцями – ходьба» поділяється на чотири кроки, які побудовані відповідно до розвитку пальцевої техніки, від простого до складного. Перш за все – це розвиток навиків чергування двох пальців, наступні кроки – це гра послідовно трьома, чотирма та п'ятьма пальцями. У даному підручнику автор використовує слово «ходити», відтак ходьба (як послідовний рух) пальцями, гра мелодичних зворотів з використанням усіх пальців. Сам Дань Чжаої пропонує на даному етапі прийом *non legato* як підготовчий технічний навик до освоєння техніки фортепіанної гри у другому томі курсу.

Друга книга курсу складається з двох частин. У ній основна увага зосереджена на трьох основних прийомах гри на фортепіано: *non legato*, *legato*, *staccato*. Також, містить способи фортепіанної гри: ламаними послідовностями нот, виконання пауз та стрибки. Засвоєння та опанування даних прийомів гри відбувається на основі ретельно підбраного музичного репертуару, який містить яскраві та виразні музичні образи. Усі музичні приклади у збірці супроводжуються відео матеріалами задля проведення інтуїтивно зрозумілого навчання учнів.

Другий розділ другої книги має назву «Основи музичного виконавства» та включає у собі навчання градації сили звучання (*forte-piano*), фразування, поступового збільшення

⁵ Zhou Mingsun. Overview of NEW PATHS. *Piano Artistry*. Issue 6. 2018. P. 55.

чи зменшення сили звучання (*crescendo*, *decrescendo* (*diminuendo*). Мета даного етапу полягає у відображенні концепції – всі техніки та прийоми гри є засобами необхідними для музичного виконавства. Друга книга курсу містить понад 40 сторінок «Музичної бібліотеки». Усі музичні твори розділені на п'ять розділів відповідно до прийомів фортепіанної гри та фактури: *non legato*, *legato*, *staccato*, прості форми та поліфонія. Кожен твір містить анотацію, рекомендації щодо прийомів гри, характеру і темпу виконання.

Третя книга курсу – «Музика та техніки» охоплює досить велику частину навчального матеріалу, який детально систематизований відповідно до змісту. Це розділи навчального курсу з 5 по 11. П'ятий розділ «Технічна основа і складний ритм музичної виразності» включає пунктирний ритм, синкопований ритм та тріолі. Шостий – «Тренування балансу пальців» зосереджена на тренуванні «слабких пальців» – першого та четвертого. Наступний розділ присвячений «Спеціальним технікам гри», а саме руху кисті рук, техніки «бокового удару», репетицій (повторення одного звуку) та токкатного типу гри. Восьмий – це «Техніка подвійних нот та акордів», що містить три розділи: техніка виконання подвійних нот, акордова техніка та техніка «розкладених» акордів. Дев'ятий розділ зосереджений на роботі над фразами, а саме фразуванню, використанню *crescendo* і *decrescendo* при формуванні фрази в музичному творі. Десятий розділ – «Навчання орнаментиці та *rubato*». Останній розділ присвячений розвитку пальцевої техніки – «Швидкий біг пальців», який поділяється також на декілька розділів, що зосереджені на швидкому виконанні гамоподібних зворотів, хроматичних послідовностей звуків та арпеджіо.

Четверта книга складається з трьох розділів (з 12–14). Вона містить великий обсяг фортепіанного репертуару з різного роду виконавськими труднощами, а також особливі вимоги щодо музичного виконавства і створення музичного образу твору. Дванадцятий розділ – «Класифікація та порівняння музичних характеристик» має п'ять розділів: швидкий темп, «військові» твори, ліричні твори, експресивний (пристрасті) тип творів, порівняння музичних характеристик. Кожна категорія містить по п'ять музичних творів. «Музичні характеристики – це детальні характеристики та загальний стиль музики, що визначається музичним змістом, настроєм, образом, художньою концепцією тощо. Характеристики музичного твору визначають, які методи, техніки та емоції використовуються для обробки та вираження стилю музики. Тому сприйняття характеристик музики є важливим методом і елементом для вираження музики»⁶.

Складні музичні твори, на відміну від простих, містять інші характеристики, ускладнену музичну мову, яка проявляється в особливостях музично-виразових засобів, що зумовлює ускладнення виконавських прийомів та фортепіанної техніки. Такі музичні твори значно більші за розмірами, їх тематичний матеріал вирізняється яскравістю та контрастністю.

У тринадцятому розділі – «Музична форма» – музичні твори розділені відповідно до форми: рондо, складна тричастинна, варіації, сонатна форма. Відповідно до того, твори, написані у цих формах, є відносно великими, то й музичний матеріал, поданий у книзі, значно вагоміший та значно складніший, що вимагає вищого рівня виконання.

У чотирнадцятій частині розміщені матеріали, які належать до «Складних прийомів гри». Сюди увійшли поліритмія, октавна техніка та широкі стрибки. Кожна з названих

⁶ New Paths. Basic Piano Tutorial 4. Music and Technique (Part 2). The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition). Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. P. 1.

категорій підкріплена шістьма музичними творами, на основі яких відбувається освоєння та відпрацювання техніки виконання. Усі музичні твори у даному виданні містять QR-коди, які учні можуть сканувати за допомогою мобільного телефону і переглядати демонстраційне виконання, що має величезне значення для практичного опрацювання твору.

Висновки. На основі проведеного аналізу чотирьох томів видання Дань Чжаої «Нові шляхи. Базовий підручник для фортепіано» можемо зробити такі висновки. Фундаментом даного навчального курсу став багаторічний практичний досвід головного редактора, практикуючого педагога-піаніста Дань Чжаої. Цінність підручника полягає у детальному опрацюванні кожного кроку навчання учнів, в науковому підході до відбору музичного матеріалу, у розумінні специфіки дитячої психології, у комплексному підході до навчання учнів, який базується не лише на розвитку виконавської техніки гри на інструменті, а й на вмінні відтворювати образний зміст музичного твору. Дань Чжаої поруч з творами західно-європейських та американських композиторів використовує значну кількість зразків китайської музики у перекладі для фортепіано. Окрім того, деякі твори у підручнику, були спеціально написані редакційною колегією відповідно до потреб навчального курсу. Педагогічні «успіхи» навчання гри на фортепіано у розглянутому навчальному курсі «Нові шляхи» полягають у створенні індивідуального шляху для навчання учнів відповідно до їх здібностей та швидкості засвоєння матеріалу. Отже, методика розвитку вмінь фортепіанної гри, запропонована Дань Чжаої, спрямована на правильне формування та розвиток виконавських навичок учнів, на послідовне засвоєння навчального матеріалу та на практичне опанування технікою гри на фортепіано.

Література

1. Бянь Мен. Формування і розвиток фортепіанної культури Китаю. Пекін: Хуа Ле, 1996. 181 с. (卞萌 中国钢琴文化之形成与发展. 北京: 华乐出版社, 1996. 第181页).
2. Фен Веньці. Історії взаємовпливів китайської та західної музики. Чанша, 1998. 234 с. (冯文琦 中国与西方音乐相互影响的历史 长沙, 1998. 第234页).
3. Чжао Сяошен. Фортепіанне виконавство. Пекін: Народна музика, 1992. 243 с. (赵晓生 钢琴演奏之道. 北京: 人民音乐, 1992. 第243页).
4. Чжао Сяошен. Шляхи до осягнення мистецтва фортепіанної гри. Хунань, 1991. 263 с. (赵晓生 钢琴演奏之道 湖南: 教育出版社, 1991. 第263页).
5. New Paths. Basic Piano Tutorial 1. Enlightenment and entry. The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition) Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. 180 p.
6. New Paths. Basic Piano Tutorial 2. Enlightenment and entry. The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition) Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. 198 p.
7. New Paths. Basic Piano Tutorial 3. Music and Technique (Part 1). The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition). Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. 221 p.
8. New Paths. Basic Piano Tutorial 4. Music and Technique (Part 2). The Basic Piano Course for Beginning Students. (Chinese edition). Ed. Dan Zhaoyi. Beijing: Love the People's Voice Publishing House, 2016. 232 p.
9. Zhou Mingsun. Overview of NEW PATHS. *Piano Artistry*. Issue 6. 2018. P. 55–58. URL: <https://caod.oriprobe.com/issues/1818661/toc.htm>.

